

בין גבולות

בעירתנו ולוטופול, פלך קיוב, התקיימו תנועות נוער ציוניות שונות כגון: «פרחי ציון», «התחיה», «צעירי ציון». עם פרוץ המהפכה, הופרעה הפעולה. התחילו חילופי משטרים ובעקבותיהם השתוללות כנופיות, גזירות והחרמות. פחד הפרעות ריחף כל הזמן באויר. רק יחידים — ואני בתוכם — התלכדנו יחד וחיפשנו דרך לעליה, לפרוץ בחירוף נפש את הגבול החסום שבין אוקראינה הסובייטית ובין פולניה. בשנת 1922 יצאתי עם קבוצת חברים קטנה לדרך. נסענו ברכבת אל עבר הגבול, ירדנו בתחנה שלפני האחרונה, בכדי להסוות את מגמת נסיעתנו ולא לעורר תשומת לב. אל העיירה הקרובה נסענו בעגלה ומשם התחלנו ללכת ברגל לגבול. יצאנו בלילה אפל וגשום. הגשם הרטיב אותנו עד לשד עצמותינו. בוססנו בבוץ תוך מאמץ לעבור את הגבול בזמן חילופי המשמרות, ואמנם הצלחנו לעבור מבלי שהמשמרות הרגישו בנו. המשכנו לצעוד באפילת הלילה על אדמת פולניה בכדי להגיע למקום מחסה לפני עלות השחר, לבל יגלונו אנשי משמר פולניים. לצערנו טעינו בשביל. הבוקר האיר — ואנחנו נתפסנו ע"י חיילים פולניים. חרדנו חרדה גדולה פן יחזירונו לרוסיה. כבעלי נסיון במצבים כאלה, אספנו מכל אשר היה לנו, התפרקנו מעדיים, שעונים, טבעות וכו' והגשנו את הכל «מנחה» למפקד הכיתה. זה עזר ואנו המשכנו בדרכנו והגענו לרובנה, שם נכנסנו לביתו של איכר אחד, שהחביא אותנו בעליית-הגג עד הערב. כאשר החשיך, עברנו לבית החלוץ. חברי התנועה הביאו לנו בגדים להחליף, לבל יכירו את מקום מוצאנו. נשארנו בעיר כחודש ימים. כל זמן שהותנו שם היינו שרויים בפחד, שמא ניתפס ויחזירונו הלילה, כבלתי ליגליים, לרוסיה, שם היינו צפויים, כמוכן, לעונש חמור מאוד.

סוף סוף הועברנו ע"י התנועה, ללבוב לבית החלוץ, שנמצא מחוץ לעיר. בבית זה היו מרוכזים הרבה חלוצים שעברו כמונו מרוסיה. בעזרת התנועה והמשרד הארצישראלי סודרנו בעבודות שונות וחינו שם חיי שיתוף. באותו זמן הוציאו שלטונות פולניה פקודה, שעל כל יוצאי רוסיה לעזוב במשך ימים ספורים את אדמת פולניה ולא — יחזרו לשם בכוח. עסקני המשרד הארצישראלי בלבוב פנו לנשיא ההסתדרות הציונית העולמית נחום סוקולוב ז"ל בדרישה לנקוט אמצעים דחופים להצלה. ואמנם מיד נשלחו ללבוב 400 סרטיפיקטים עבור החלוצים, יוצאי רוסיה ואוקראינה.

הגענו לחיפה ביום 3 במאי 1923. סודרנו בבית העולים שהיה אז על חוף הים בלב העיר התחתית חיפה.

מקום עבודתי הראשון אחרי צאתי מבית העולים היה בקבוצת «הריכנרת». עבדה שם קבוצת חלוצים יוצאי שפיטובקה בהכשרת השטח לחקלאות. הצטרפתי לקבוצה. יצאנו למדוד את השטחים שנועדו להקמת מפעל רוטנברג במקום שפך הירמוק לירדן. היה זה שטח השייך לאמירות הירדנית. בסוף יום העבודה התקרבה אלינו קבוצת פרשים ממשטרת ירדן, עצרה והובילה אותנו לנקודת משטרה סמוכה. נאסרנו ונחקרנו. מעצרנו עורר רעש גדול בארץ. בהשפעתם של השילטונות הבריטיים שוחררנו. לאחר התפרקות הקבוצה עברתי לחיפה ועבדתי בעבודות בנין בעיר ובסביבה.

באוגוסט 1927 היתה רעידת אדמה בארץ שגרמה למפולת ולהרס בהרבה יישובים, ובעיקר נפגעה שכם. נהרסו בה הרבה בתים וחומת מגן שהוקמה סביב מחנה בריטי. סולל-בונה וגם קבלנים פרטיים קיבלו את העבודה להקמת ההריסות. הייתי בתוך קבוצת הפועלים שיצאה לעבודה זו. עבדתי שם כשנה וחצי, חזרתי לחיפה והמשכתי בעבודת בנין עד שהגעתי לעבודה קבועה ב«נשר». בשנת 1950 הצטרפתי למשק יגור.

ברוך זסלבסקי

(מתוך ספר יגור)